

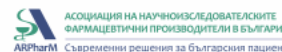
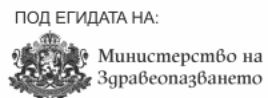

ОБЩЕСТВЕН ФОРУМ

НАЦИОНАЛНИЯТ ПЛАН ЗА БОРБА С РАКА - ДА СПУСНЕМ БАРИЕРА ПРЕД БОЛЕСТТА

www.ecpc.oncobg.info

24 ноември 2023 г., София

НАЦИОНАЛНИЯТ ПЛАН ЗА БОРБА С РАКА -
ДА СПУСНЕМ БАРИЕРА ПРЕД БОЛЕСТТА

Какво представлява прецизната диагностика?

*Възможности и ползи за
пациентите от подобряване на
достъпа до прецизна
диагностика в България*

www.ecpsc.oncobg.info

24 ноември 2023 г., София

Проф. Радка Кънева,

Ръководител на ЦММ, МУ-София

ПОД ЕГИДАТА НА:

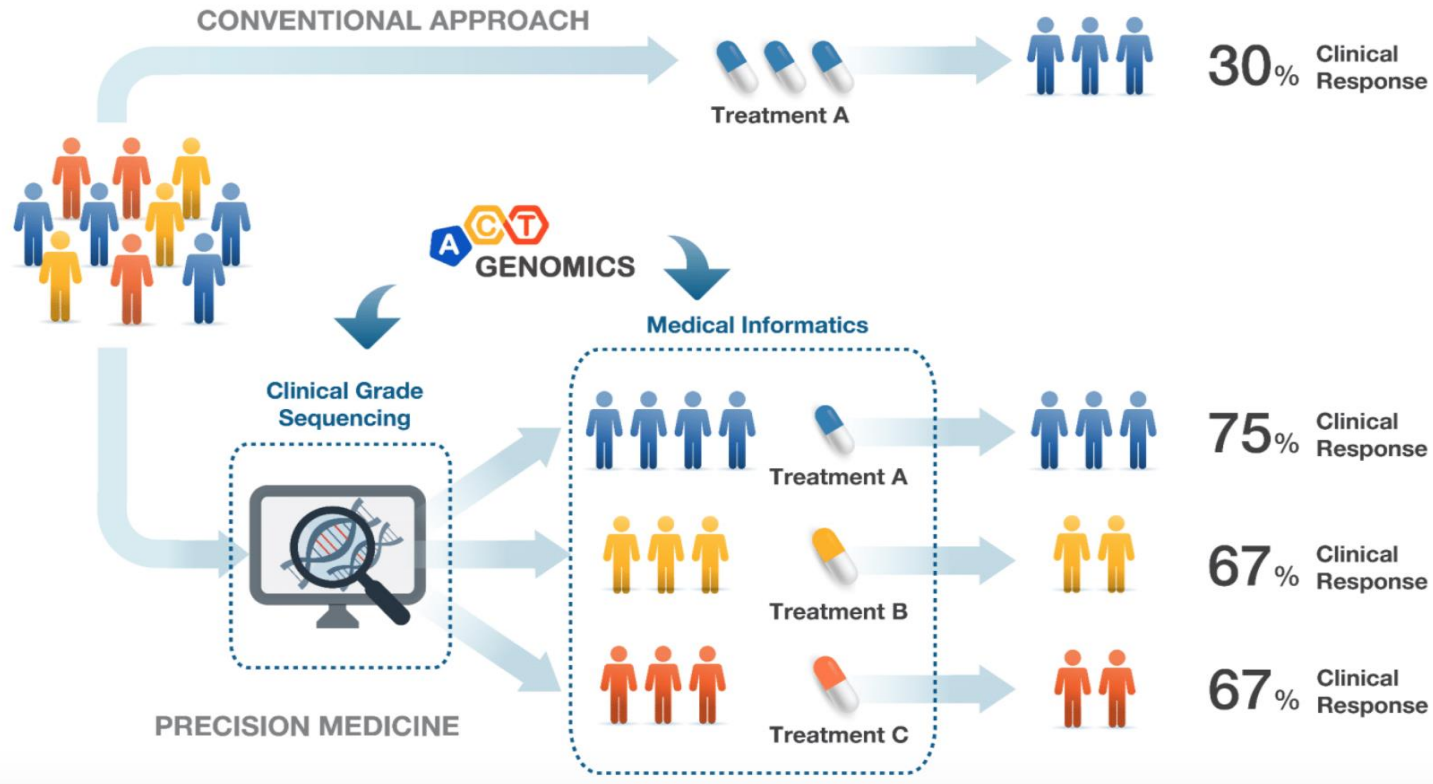
С ПОДДРЕПАТА НА:

МЕДИЙНИ ПАРТНЬОРИ:

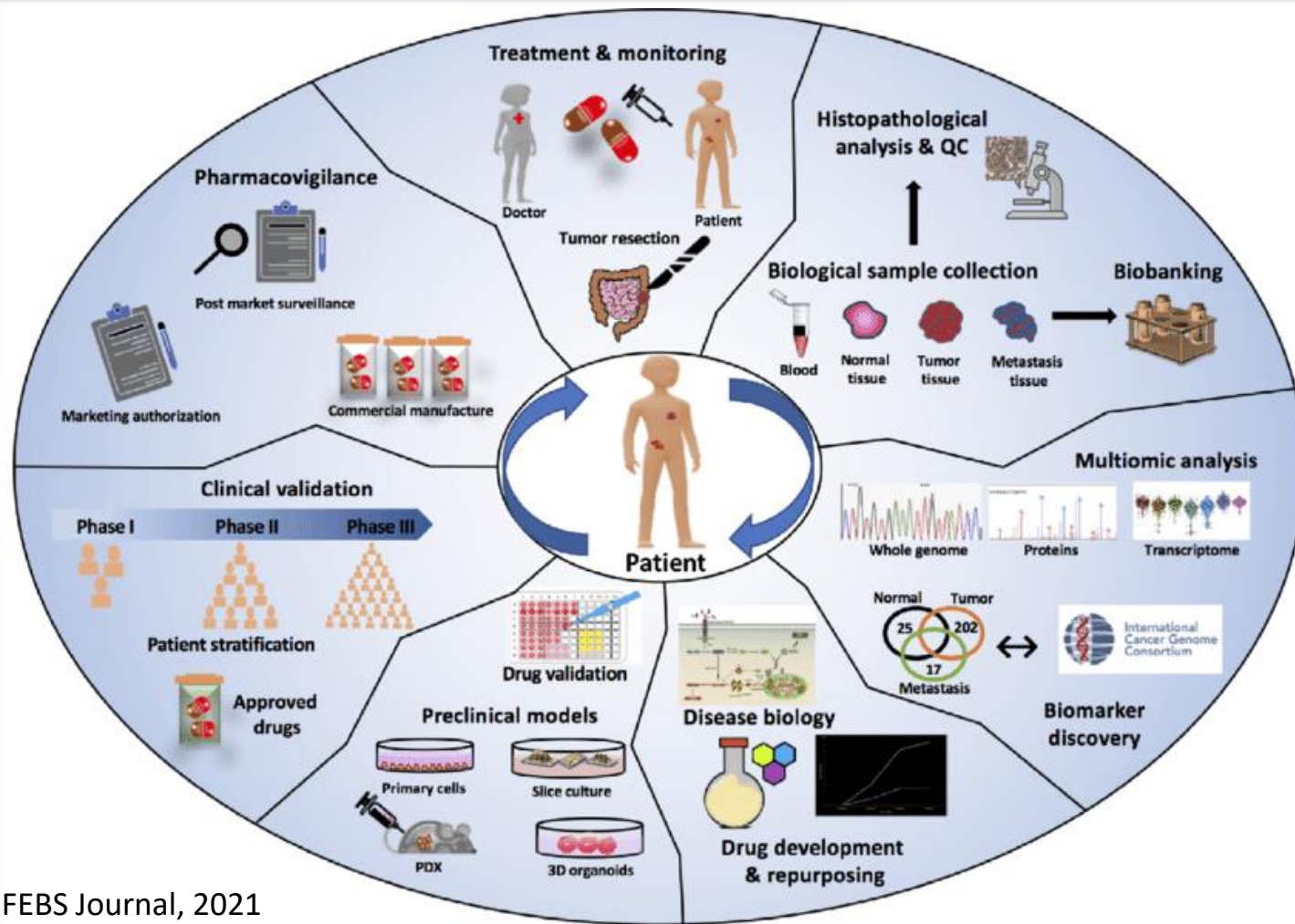
Прецизна медицина

- 🧠 Прецизната медицина цели да намери за всеки пациент точното лекарство в точното време
- 🧠 Съобразено с неговите генетични характеристики, начин на живот и околна среда

Прецизна онкология

- Ракът е геномно заболяване
- Всеки пациент е уникален
- Профилът на молекулните промени довели до болестта при всеки е различни
- Необходима е прецизна диагностика и молекулно профилиране

Dupont et al. FEBS Journal, 2021

Прецизна диагностика

- Биологични маркери (единични белтъци, ДНК, РНК, метаболити, промоторно хиперметиране)
- Молекулни профили – мутации в панел от гени (ДНК)
- Изследване на транскрипцията на панели от гени (РНК)
- Цялостно екзомно/геномно секвениране (ДНК)
- Изследване на структурни геномни промени (ДНК)
- Изследване на епигенетични промени (метиране на ДНК)
- Циркулираща туморна ДНК, туморни клетки

КАКВО ОЗНАЧАВАТ „БИОМАРКЕРИТЕ“ ЗА РАК?

Раковите биомаркери включват структурни промени в генома, аномални характеристики на генни продукти или биохимични ефекти на тумора. Раковите биомаркери могат да бъдат:

 Протеини - PSA, HER2

 Генни мутации – *BRAF, KRAS, EGFR, BRCA1/2*

 Генни пренареждания (фузии) – ALK, ROS, RET, NTRK, BCL-ABL

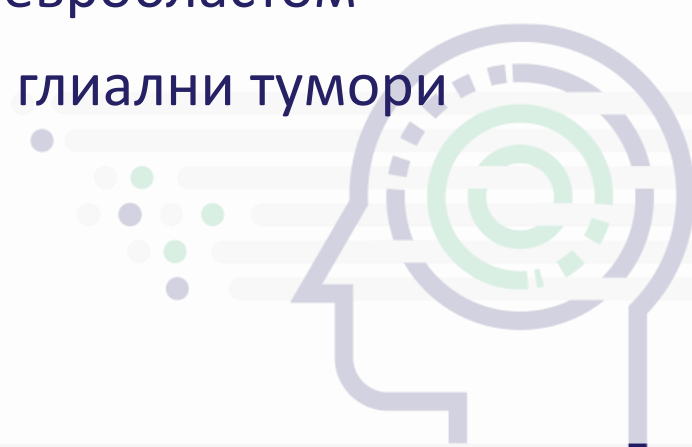
 Допълнителни копия на гени (амплификации) - MYCN при невробластом

 Липсващи гени (делеции), части от хромозоми – 1p/19q при глиални тумори

 Променена експресия на ниво РНК

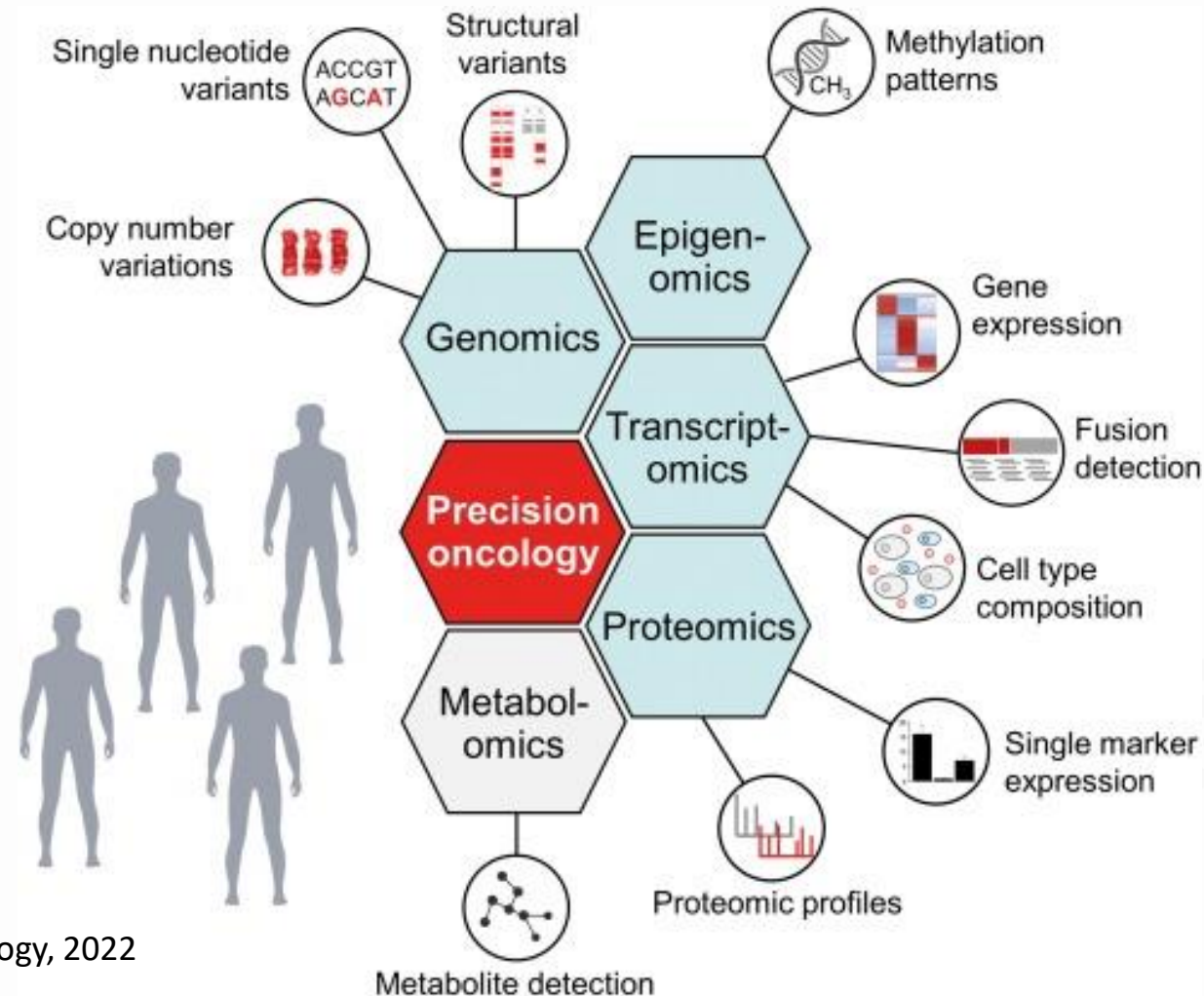
 Епигенетични промени на ДНК

 Сигнални молекули, като хормони

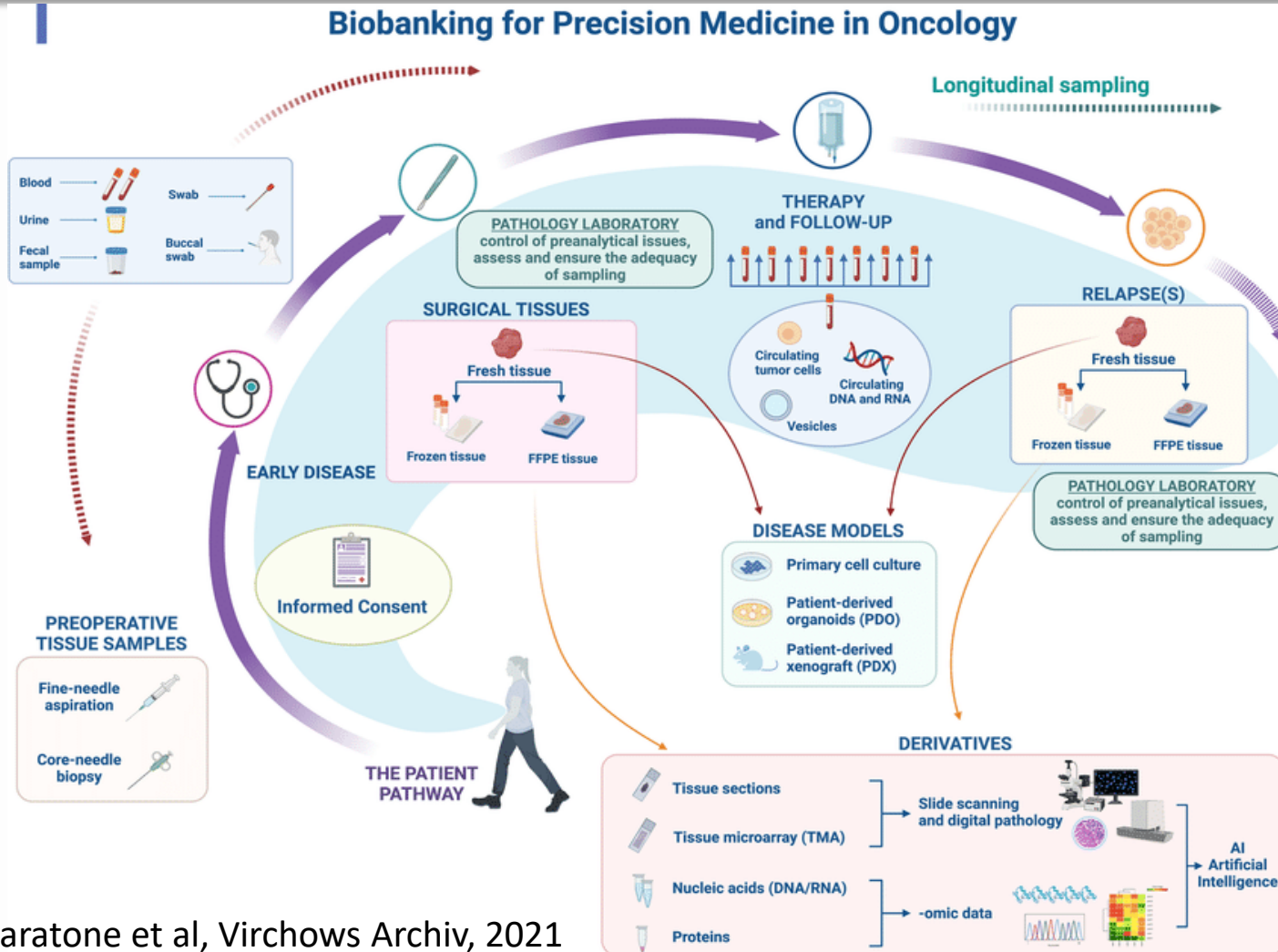
Прецизна онкология

Приложение на омикс технологии

Walter et al, Seminars in Cancer Biology, 2022

Прецизна диагностика - биобанкиране

Видове биологични материали

- Предоперативна биопсия
- Туморна/нормална тъкан отделена при операция
- Свежо замразена туморна и нормална тъка
- **Фиксирана във формалин и включена в парафин туморна тъкан (парафинови блокчетата**
- Кръв/серум/плазма
- Урина/Фецес
- Букална лигавица

Annaratone et al, Virchows Archiv, 2021

Прецизна диагностика в онкологията

 Изследване с NGS - масивно паралелно секвениране

**ЛАБОРАТОРИЯ
ПО ГЕНОМНА
ДИАГНОСТИКА**

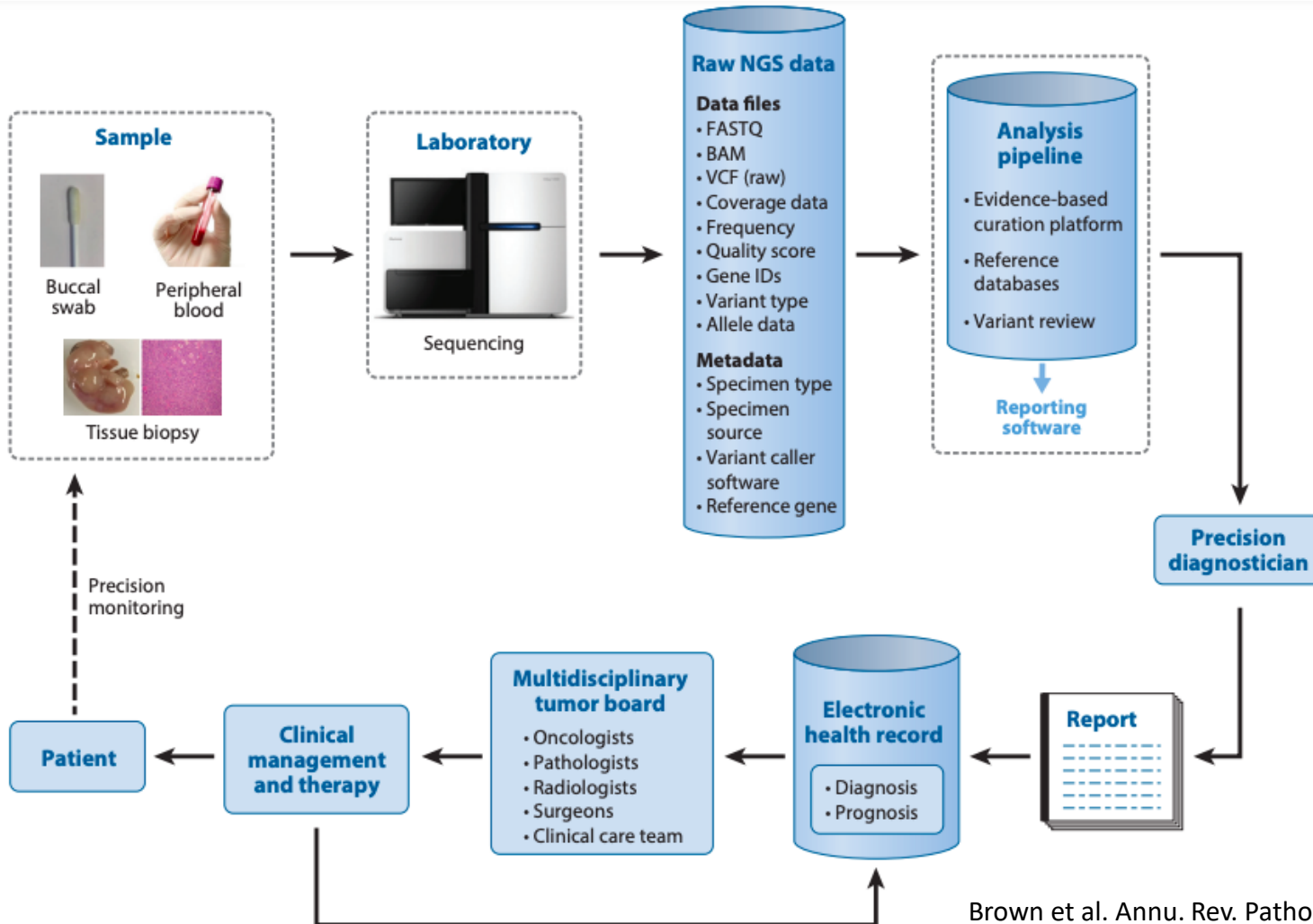
**ЦЕНТЪР ПО
МОЛЕКУЛНА
МЕДИЦИНА**

**Високопроизводителни секвенатори
от ново поколение**

- Цялостно екзомно секвениране (WES)
- Цялостно геномно Секвениране (WGS)
- РНК секвениране
- Панелно секвениране

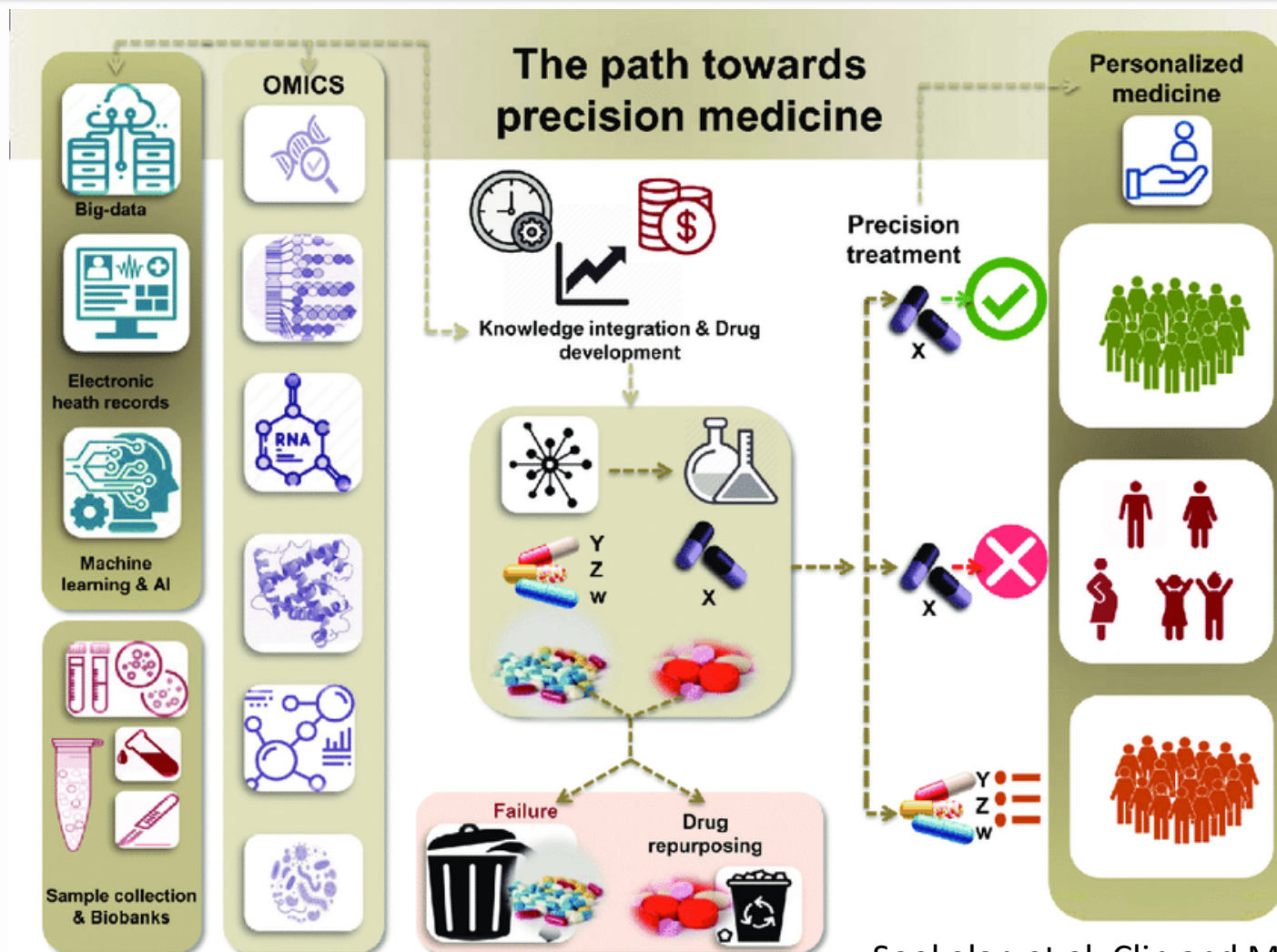
Процес на приложение на NGS в прецизната ОНКОЛОГИЯ

- Биобанкиране
- Инфраструктура за секвениране от следващо поколение
- Съхранение и биоинформатична обработка на данни
- Подготвени кадри
- Електронно здравно досие
- **Мултидисциплинарен молекулярен туморен борд**
- Клинично решение за терапия и поведение

Brown et al. Annu. Rev. Pathol. Mech. Dis. 2020.

Пътят към прецизна диагностика и лечение

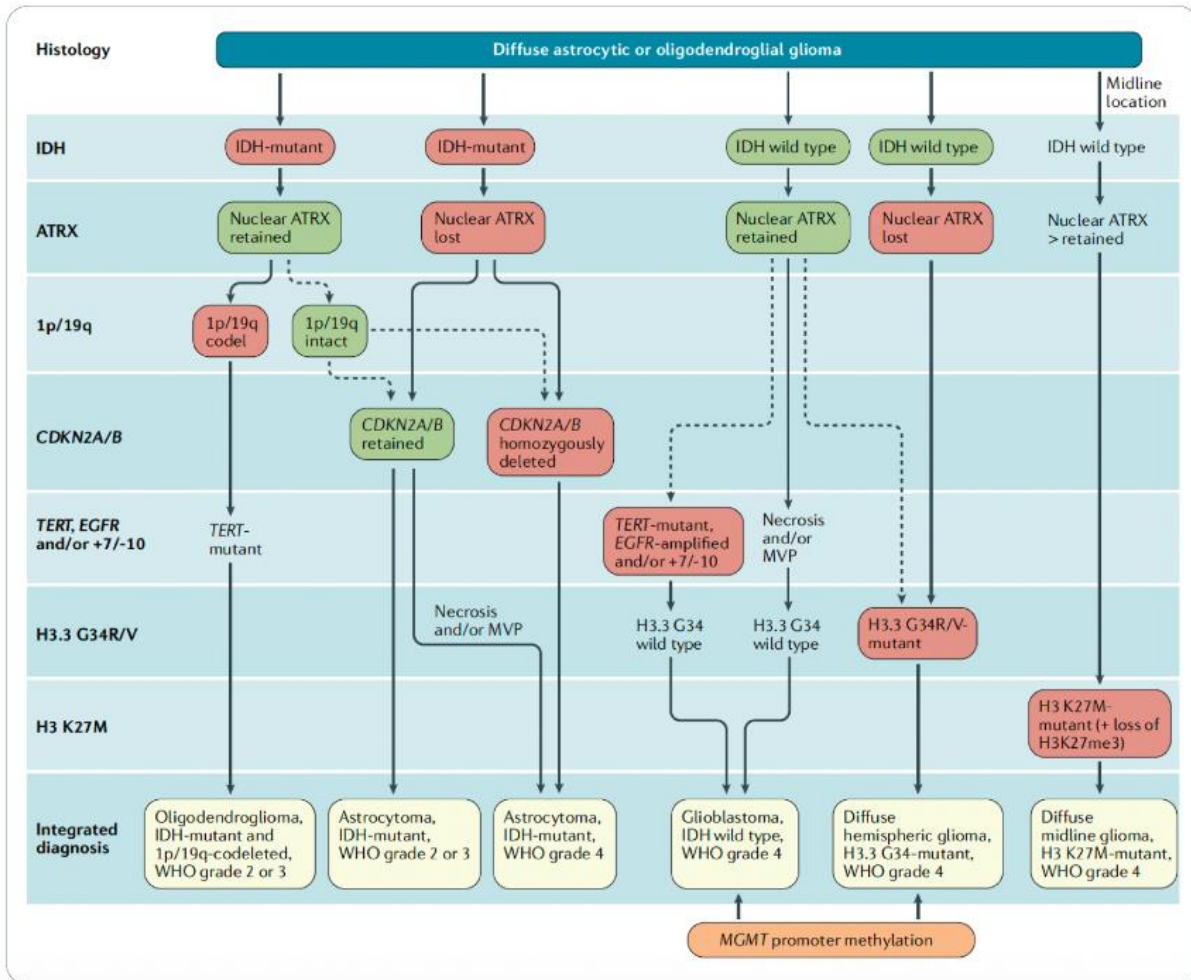
Интегриране на данни и разработване на нови лекарства

- Биобанкиране
- Омикс данни
- Клинични данни
- Електронни здравни досиета
- Изкуствен интелект и машинно обучение за обработка на данни

Sookolan et al, Clin and MolHepatol, 2020

Възможности и ползи за пациентите

Точна диагностика

Все повече молекулярно генетичните маркери навлизат в класификациите на заболяванията, редом с хистологични, имунохистохимични характеристики.

- 🧠 IDH1 мутации
- 🧠 ATRX експресия
- 🧠 1p/19q ко-делеция.
- 🧠 CDKN2A/B хомозиготна делеция на 9p21.
- 🧠 TERT промоторна мутация/EGFR гена амплификация и/или хромозома 7 дупликация и 10 делеция (+7/-10).
- 🧠 Хистон H3 G34R/V мутации
- 🧠 Хистон H3 K27M/ мутации

WHO CNS5 2021 (Louis 2021)

Възможности и ползи за пациентите

Достъп до прецизна таргетна терапия

Генетичното изследване на тумора при чести и редки видове рак с NGS позволява откриване на генетични мутации, които са полезни за:

- 🧠 Избор на терапия
- 🧠 Таргетна терапия
- 🧠 Имунотерапия
- 🧠 Прогноза за отговора на определена таргетна терапия или имунотерапия, включително лекарства, наречени инхибитори на контролни точки.

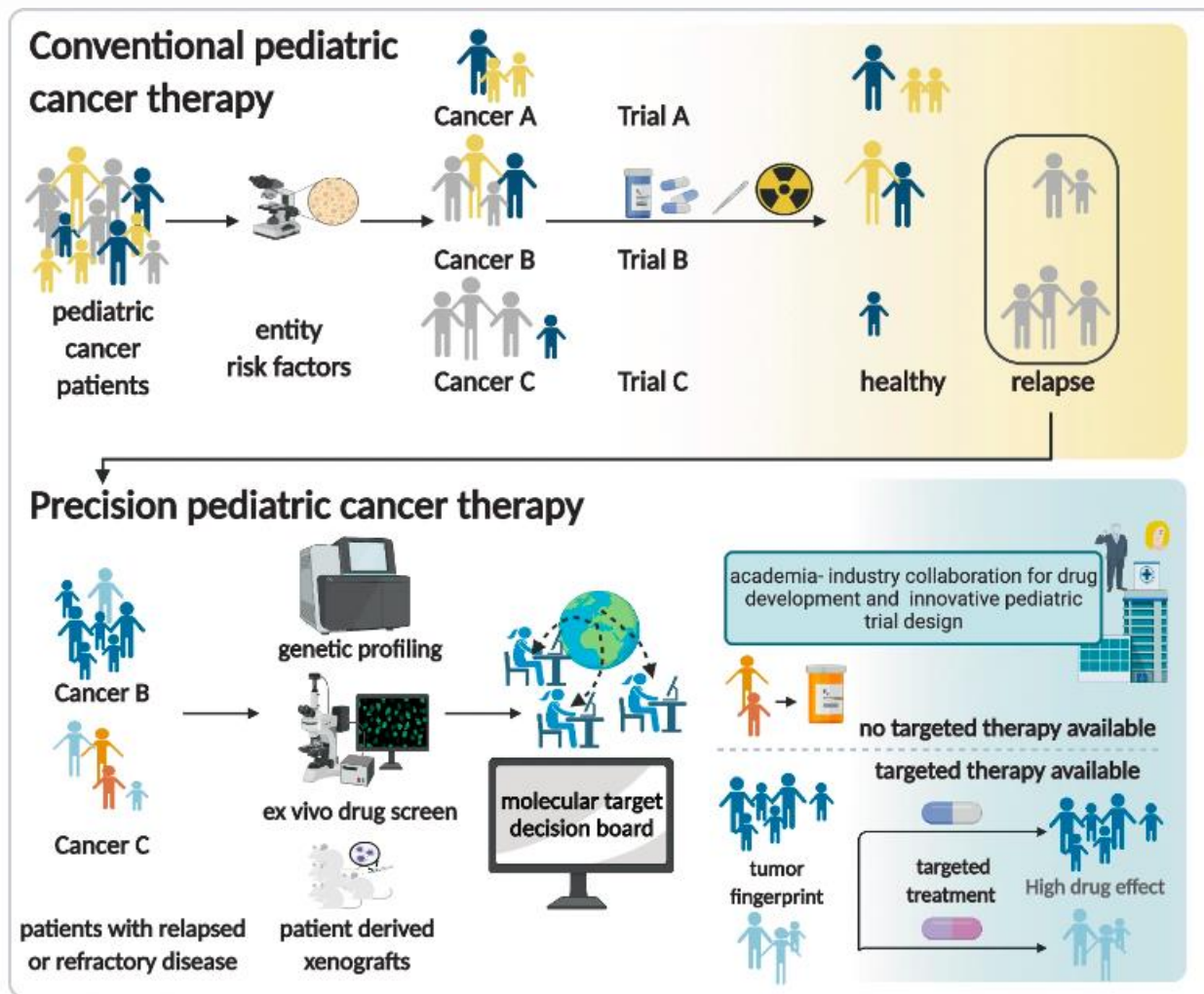
Чрез течна биопсия се изследват туморни клетки, ДНК и мутации в определени гени в циркулация

- 🧠 Когато не е възможно изследване на туморен материал (неоперабилен/некачествен/изчерпан)
- 🧠 Проследяване ефекта от терапия

Възможности и ползи за пациентите

Подобряване на достъпа до прецизна диагностика

При педиатрични онкологични заболявания

Молекулярното профилиране

- Прецизна диагностика
- Избор на подходяща таргетна терапия при наличието на такава
- Възможности за включване в клинични проучвания за разработване и тестване на нови лекарства
- ex vivo скриниране на лекарства
- Ксенографски модели получени от тумора на пациента

Salzer & Hutter, MEMO 2021

Прецизна диагностика – класификация на откритите варианти/мутации

Ниво	Класификация (диагностични, прогностични, терапевтични)	Ниво на доказателство	Описания на ниво
I	Варианти със силно клинично значение	A	Терапии, одобрени от FDA, EMA, професионални препоръки
		B	Мащабни проучвания с консенсус от експерти в направление
II	Варианти с потенциално клинично значение	C	Множество малки проучвания с известен консенсус, изследователски терапии и клинични изпитвания
		D	Предклинични проучвания, малки проучвания или няколко доклада за случаи без консенсус
III	Варианти с неясно клинично значение		Ниски честоти в бази данни. Няма убедителни доказателства за връзка с рака
IV	Бенигнени или вероятно бенигнени варианти		С високи честоти в популационни бази данни. Няма доказателства за връзка с рака

Възможности и ползи за пациентите

Откриване на мутации свързани с фамилен рак

Откриване на наследствена/герминативна мутация, може да е свързана с отговор на определени терапии.

BRCA1 и BRCA2

 Свързани са с повишен риск от рак на гърдата, яйчниците, простатата и панкреаса.

 Пациенти с герминативни мутация може да бъде лекувани с лекарства наречени PARP инхибитори.

RPSAM, MLH1, MSH2, MSH6 или PMS2

 свързани с наследствен колоректален неполипозен карцином, синдром на Lynch. Най-често се свързва и с рак на ендометриума и уротелиален карцином.

 Пациенти с герминативни мутация може да бъдат подходящи за имунотерапия, наречени инхибитори на контролни точки.

TP53

 синдром на Li-Fraumeni, свързан с повишен риск за различни видове рак, саркоми на костите и меките тъкани.

CDH1

 висок риск от развитие на наследствен дифузен рак на стомаха (HDGC).

 Наличие на таргетни терапии за носители на мутации в тези гени и достъп до клинични изпитвания

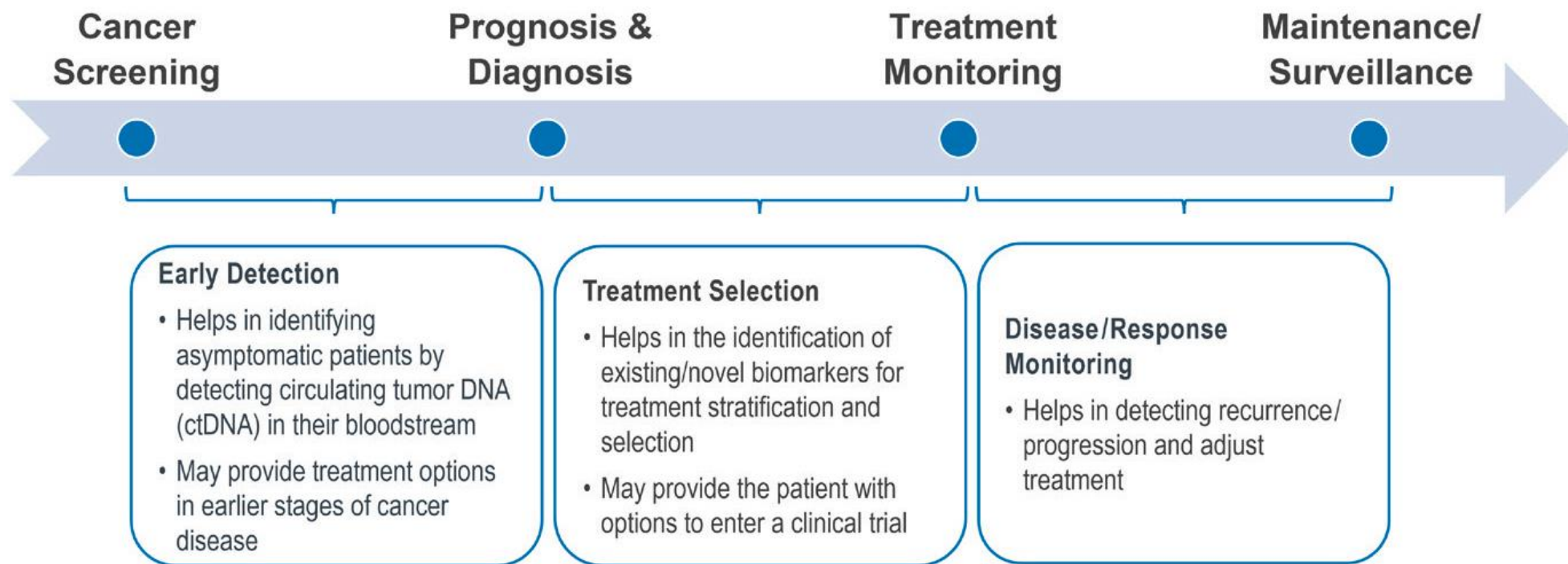
Възможности и ползи за пациентите

Профилактика и оценка на риска в семейството

На пациенти при които са открити герминативни/наследствени мутации се препоръчва генетична консултация с цел:

- **Оценка на риска за предаване в семейството**
- **Оценка на рисковете за развитие на друго онкологично заболяване**
- **Предложение за изследване на носителство при здрави родственици с повишен риск**
- **Препоръки за проследяване**
- **Препоръки за риск редуциращи мерки за превенция**
- **Обсъждане на репродуктивните желания и възможности за запазване на репродуктивния капацитет**
- **Психосоциалните аспекти и въпроси, свързани с качеството на живот**

Възможности и ползи за пациентите NGS диагностика в онкологията

Source: CRA Analysis (2022)

NGS indicates next-generation sequencing.

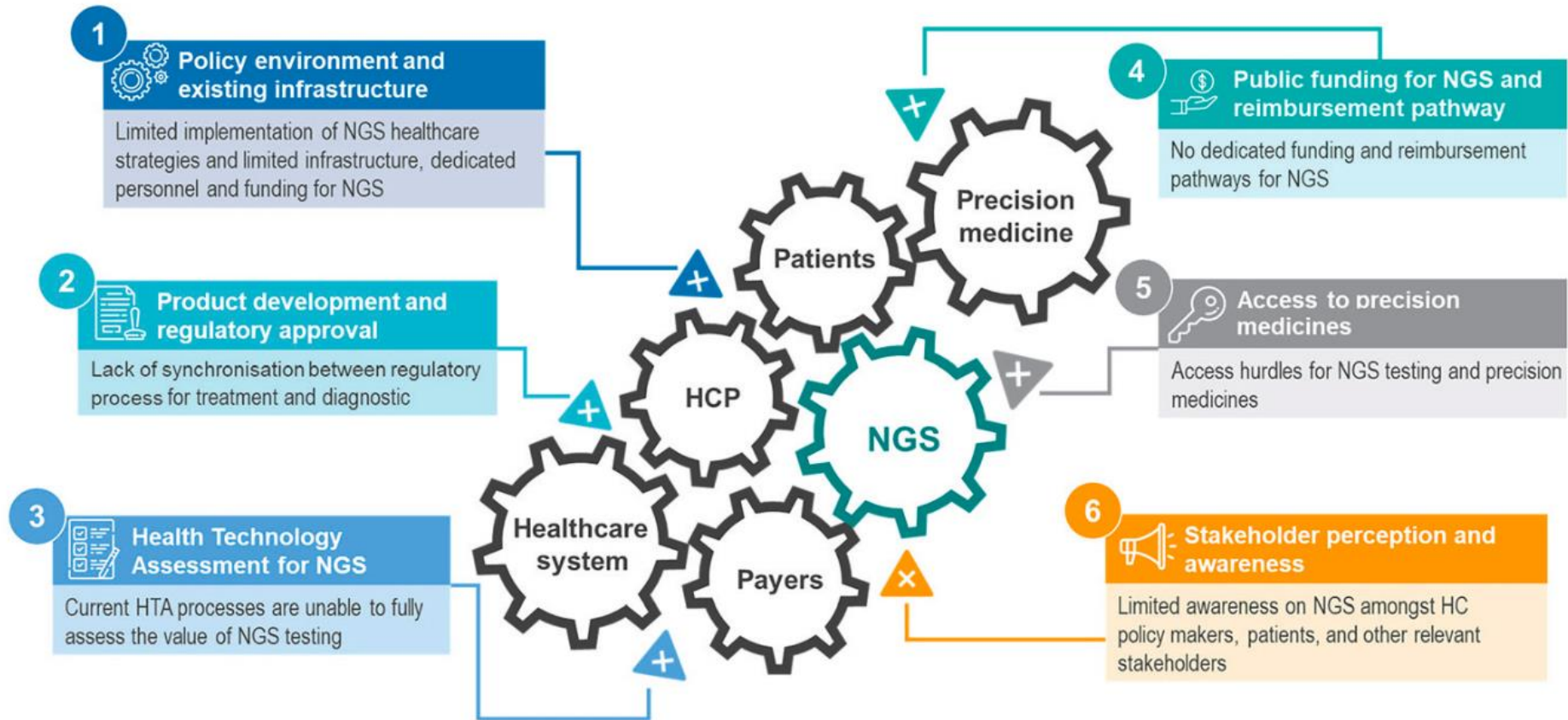
Възможности и ползи от NGS диагностика

Ползи за здравна система, данъкоплатците и обществото

- Води до подобрена диагностична точност спрямо единични диагностични изследвания, може да бъде по-ефективна и дава възможност за по-добро качество на живот
- Би довело до намаляване на общия брой извършвани изследвания
- Позволява едновременно изследване на голям брой гени/ генетични и геномни промени и по-бързо получаване на информация за цялостния мутационен профил, избор на най-продходяща терапия и започване на лечение
- Намалява нуждата от повторни и допълнителни изследвания и събиране на допълнителни биологични материали, с подобрена ефективност по отношение на разходите при изследване на панел, спрямо 2-3 единични биомаркера.

Предизвикателства

Source: CRA Analysis (2022) and ISPOR webinar

HCP indicates healthcare provider; HTA, health technology assessment; NGS, next-generation sequencing.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПЛАН ЗА БОРБА С РАКА - ДА СПУСНЕМ БАРИЕРА ПРЕД БОЛЕСТТА

Благодаря за вниманието!

Проф. Р.Кънева, дб

ПОД ЕГИДАТА НА:

С ПОДДРЕПАТА НА:

МЕДИЙНИ ПАРТНЬОРИ:

ОБЩЕСТВЕН ФОРУМ

НАЦИОНАЛНИЯТ ПЛАН ЗА БОРБА С РАКА - ДА СПУСНЕМ БАРИЕРА ПРЕД БОЛЕСТТА

www.ecpc.oncobg.info

24 ноември 2023 г., София

